

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τοὺς ἐταίρους:

Ἕνα μεγάλο πνευματικὸ γεγονός, 49-50

Ἔργα καὶ ἡμέραι:

Α' Τακτικὴ Συνέλευση τοῦ 2000, 51-73

Παρεπόμενα τῆς Α' Τακτικῆς Συνέλευσης, 74-75

Β' Τακτικὴ Συνέλευση τοῦ 2000, 76-77

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς τριετίας 2000-2003, 78

Ἡ Σχολὴ Διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης, 78-81

Δωρεές, 81

Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας:

ΝΤ. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ: Ἑρρίκος Schliemann (συμπλήρωμα), 82-84

Μνημόσυνα:

Γ.Σ. ΔΟΝΤΑ: Homer A. Thompson, 85-88

Ὁ Μέντωρ, Χρονογραφικὸ καὶ Ἱστοριοφιλικὸ Δελτίο τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἐκδίδεται τὸν Ἀπρίλιο, Ἰούνιο, Ὀκτώβριο καὶ Δεκέμβριο κάθε ἔτους μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως.

Ἐκδοτικὴ ἐπιμέλεια Ἀντωνίου Χριστοδούλου

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, 106 72 Ἀθήναι, Fax (01) 3644 996

ISSN 1105-7181

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ • ΤΕΥΧΟΣ 54 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2000

Πρὸς τοὺς ἐταίρους

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Τὸ βράδυ τῆς 7 Ἰουνίου ἔγιναν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας ἔκθεσης τοῦ Μουσείου Μπενάκη, ἔκθεσης ἣ ὁποία ἔγινε δυνατὴ μὲ τὴν προσθήκη, πλάι στὸ παλιό, νέας πτέρυγας.

Ἡ Ἐταιρεία καὶ τὸ Μουσεῖο Μπενάκη συνδέονται ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια. Ὁ Ἐμμανουήλ Μπενάκης ἔγινε ἐταῖρος τὸ 1906, καὶ τὸ 1919 ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Μουσείου Ἀντώνιος Μπενάκης (1870-1954), ὁ ὁποῖος διετέλεσε Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας (1932-1954). Οἱ δύο διαδοχικοὶ διευθυνταὶ του, ὁ Μανόλης Χατζιδάκης καὶ ὁ Ἄγγελος Δεληβορριάς ὑπῆρξαν μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς.

Ὅσοι ἐνδιαφερόμεθα γιὰ τὴν παράδοση γνωρίζουμε τὸν μεγάλο ἀγώνα γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ Μουσείου, ἐκ τῶν πραγμάτων ἀναγκαῖα, τὴν ὁποία θὰ ἀκολουθοῦσε ἡ νέα ἔκθεση τῶν κειμηλίων του. Ὁ ἀγώνας καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ βάστηξε πάνω ἀπὸ μιὰ δεκαετία. Τὰ ἐγκαί-

για τῆς 7 Ἰουνίου ἀποτελοῦν τὸ θριαμβικὸ στεφάνωμα ὅλων ὅσοι συνετέλεσαν στὴν ὀλοκλήρωση τοῦ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἔργου.

Κατὰ τὰ χρόνια ποὺ πέρασαν, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἄρχισαν οἱ διαδικασίες γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς νέας πτέρυγας ὡς τὴν 7 Ἰουνίου, μετροῦσαμε καὶ νιώθαμε τοὺς κόπους αὐτοῦ ποὺ ὀνειρεύτηκε τὴ νέα μορφή τοῦ Μουσείου, τοῦ Ἄγγελου Δεληβορριά, ποὺ θέλησε νὰ ζωντανέψει τὸ μουσεῖο τῆς ἑλληνικῆς διάρκειας, τῆς ἑλληνικῆς συνέχειας. Ἀκολούθησε τοὺς λόγους τοῦ ποιητοῦ: «Πρέπει πρῶτα μὲ δύναμη νὰ συλλάβῃ ὁ νοῦς κι' ἔπειτα ἡ καρδιά θερμὰ νὰ αἰστανθῇ ὅ,τι ὁ νοῦς συνέλαβε».

Στὸ νέο Μουσεῖο Μπενάκη ὅσοι ἀγαποῦν τὸν τόπο, αἰσθάνονται μὲ τὴν καρδιά τους τὸ πνεῦμα τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὸ ὁποῖο ἀλλάζει συνεχῶς ἀλλὰ μένει τὸ ἴδιο, ὅπως τὸ καράβι τοῦ Θησεῦς (Πλουτ. Θησεὺς 23).

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία χαίρει μαζί μὲ τὸν Ἄγγελο Δεληβορριά γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο ποὺ πραγματοποίησε. Ὅταν τὸ 1995 ὁ Ἄγγελος παραιτήθηκε ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Συμβούλου γιὰ νὰ ἔχει περισσότερο χρόνο γιὰ τὸ Μουσεῖο, ἡ Ἐταιρεία γνώριζε ὅτι δὲν θὰ τὴν ξεχνοῦσε. Ὅταν ζητήθηκε ἡ βοήθειά του, τὴν ἔδωσε ἀμέσως. Τώρα τὸν εὐχαριστοῦμε διπλά: γιὰ τὸ νέο Μουσεῖο Μπενάκη, γιὰ τὴ στοργή του πρὸς τὴν Ἐταιρεία.

B.X.II.

Ἔργα καὶ ἡμέραι

Α' Τακτική Συνέλευση τοῦ 2000

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στὴν Ἀθήνα σήμερα, Κυριακὴ 7 Μαΐου 2000, ὥρα 9 π.μ., ἔγινε στὴ μικρὴ αἴθουσα τοῦ μεγάρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Πανεπιστημίου 22, ἡ Α' Τακτικὴ Συνέλευση τῶν ἐταίρων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους παραβρέθησαν οἱ ἑξῆς:

Π. Σωτηρακοπούλου, Ν. Γκιολές, Κ. Καλογερόπουλος, Α. Σταυρίδου, Α. Καμπίτογλου, Ν. Βέλτσος Λούδαρης, Χ. Κριτζᾶς, Δ. Δανηλίδου, Δ. Μινῶτος, Μ. Παντελίδου Γκόφα, Ν. Βασιλικοῦ, Μ. Λαδᾶ Μινώτου, Ν. Δεπάστας, Ι. Δεκουλάκου, Χ. Ντούμας, Γ. Δοντᾶς, Σ. Κανίνιας, Ν. Πολυχρονάκου, Ε. Βάλτερ Καρύδη, Π. Τσελίκας, Ε. Τουλούπα, Μ. Πωλογιώργη, Μ. Μπρούσκαρη, Σ. Κοκκολιάδης, Ι. Παπαποστόλου, Π. Βελισσαρίου, Α. Μαραγκοῦ, Π. Χριστόπουλος, Μ. Μιράσγεζη, Α. Μανουηλίδου Χιτζανίδου, Ε. Ραυτοπούλου, Ν. Κούρου, Μ. Οἰκονομάκου, Μ. Θεοχάρη, Β. Πετράκος, Μ. Οἰκονομίδου, Β. Λαμπρινουδάκης, Κ.-V. von Eickstedt, Α. Λεμπέση, Ν. Δελμούζου, Ι. Τουρναβίτου, Δ. Κοζομπόλης, Ν. Ζίας, Ι. Παπαχριστοδούλου, Μ. Κωνσταντουδάκη Κιτρομηλίδου, Α. Μιχαηλίδου, Ρ. Παπαντωνίου, Ε. Μπέζη, Χ. Μπουλώτης, Κ. Εὔστρατίου, Κ. Παλυβοῦ, Κ. Shelton, Α. Χωρέμη, Α. Χωρέμης, Α. Ἀνδρειωμένου, Α. Κόκκου, Θ. Λαζαρίδου, Τ. Ἀργυρόπουλος, Α. Δημακοπούλου, Α. Λοῖζου, Α. Φυλακτόπουλος.

Τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Γεώργιος Δοντᾶς, ὁ ὁποῖος πρότεινε ὅπως, κατὰ τὸ ἄρθρο 31 τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐκλεγοῦν μὲ φανερὴ ψηφοφορία τὰ μέλη τοῦ προεδρείου τῆς Συνέλευσης. Ἐκλέχθησαν ὁμοφώνως οἱ: Λίλα Μαραγκοῦ ὡς Πρόεδρος, Χαράλαμπος

Κριτζᾶς ὡς Ἀντιπρόεδρος, Ντόρα Βασιλικοῦ ὡς Α΄ Γραμματεὺς, Δέσποινα Δανιηλίδου ὡς Β΄ Γραμματεὺς.

Ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης Λίλα Μαραγκοῦ εὐχαρίστησε τοὺς ἐταίρους γιὰ τὴν ἐκλογή της ὡς καὶ γιὰ τὴν ἐκλογή τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ προεδρείου καὶ τοὺς κάλεσε νὰ ἐκλέξουν μὲ φανερὴ ψηφοφορία δύο ψηφολέκτες. Ἡ Συνέλευση ἐξέλεξε τὴν κυρία Κλαίρη Εὐστρατίου καὶ τὸν κ. Κωνσταντῖνο Καλογερόπουλο. Κατόπιν ἡ Πρόεδρος κάλεσε τοὺς ἐταίρους νὰ ἐκλέξουν, μὲ μυστικὴ ψηφοφορία, τὰ πέντε μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας γιὰ τὴ χρήση τοῦ 2000.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ψηφοφορίας καὶ τὴ διαλογή τῶν ψήφων, ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης ἀνακοίνωσε ὅτι ψήφισαν 61 ἐταῖροι. Βρέθηκαν 61 φάκελοι στὴν κάλπη. Ἔλαβαν: Δικαῖος Βαγιακάκος 61 ψήφους, Ἀλέξανδρος Μαζαράκης Αἰνιᾶν 60 ψήφους, Διονύσιος Μινῶτος 60 ψήφους, Δημήτριος Κοζομπόλης 59 ψήφους, Μαρία Οἰκονομάκου 59 ψήφους.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ψηφοφορίας καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνέλευσης συνεχίστηκε ἡ προσέλευση ἐταίρων, ἐκ τῶν ὁποίων ζήτησαν νὰ ἐγγραφοῦν στὸν κατάλογο τῶν παραστάντων οἱ: Κ. Δαβάρας, Γ. Κορρές, Λ. Μπρατζιώτη, Ρ. Ἐτζέογλου, Σ. Ἰακωβίδης, Α. Ἰακωβίδου, Δ. Κουτρούμπας, Δ. Δοντᾶ, Α. Κουτρούμπα Παπαμιχαήλ, Α. Benvenuti.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου ἐπέδωσε στὸ προεδρεῖο τῆς Συνέλευσης ἐπιστολὴ τοῦ ἐταίρου ἀκαδημαϊκοῦ κ. Π. Βοκοτοπούλου, μὲ τὴν παράκληση νὰ ἀνακοινωθεῖ στοὺς ἐταίρους. Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐπειδὴ θὰ εὐρίσκωμαι ἐκτὸς Ἀθηνῶν τὴν 7 Μαΐου 2000, παρακαλῶ νὰ ἀνακοινώσετε στὰ μέλη τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τὰ ἐξῆς:

Κατὰ τίς ἀρχαιρεσίες τῶν τελευταίων ἐτῶν, ὠρισμένοι ἐταῖροι μοῦ ἔκαναν τὴν τιμὴ νὰ μὲ ψηφίσουν, ἂν καὶ δὲν εἶχα ὑποβάλλει ποτὲ ὑποψηφιότητα. Τοὺς εὐχαριστῶ,

ἀλλὰ τοὺς παρακαλῶ νὰ μὴν μὲ ψηφίσουν κατὰ τίς προ-
σεχεῖς ἐκλογές».

Στὴ συνέχεια ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης κάλεσε τὸν
Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου νὰ ἐκθέσει τὰ πεπραγμένα
τοῦ 1999, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεση πὺ ἀκολουθεῖ:

«Ὁ σημερινὸς ἀπολογισμὸς εἶναι διεξοδικότερος τῶν
παλαιότερων διότι, ὅπως γνωρίζετε, τὴν ἐπόμενη
Κυριακὴ θὰ ἐκλεγεῖ νέο Συμβούλιο. Ἀναγκαῖο εἶναι
λοιπὸν νὰ γνωρίζετε πλήρως τὴν κατάσταση τοῦ ἱστο-
ρικοῦ ἰδρύματός μας, τὴν πολιτικὴ πὺ ἐφάρμοσε τὰ
τελευταῖα τρία χρόνια, ἡ ὁποία ἦταν συνέχεια τῆς ἀπὸ
τοῦ 1988 ἐπιστημονικῆς πολιτικῆς.

Πρὶν προχωρήσω ὅμως στὴν ἔκθεση τῶν πράξεων
τοῦ Συμβουλίου μνημονεύω, ὅτι κατὰ τὸ 1999 ἡ Ἑται-
ρεία στερήθηκε διαπρεπῶν καὶ πολυτίμων ἐταίρων. Στις
16 Ἀπριλίου ἀπεβίωσε ὁ ἐπίτιμος ἀντιπρόεδρος τοῦ
Συμβουλίου Karl Schefold, στις 25 Μαΐου ὁ ἐπίτιμος
ἐταῖρος βυζαντινολόγος Hans Georg Beck, στις 30
Ἰουλίου ὁ ἐταῖρος πρέσβυς Ἀριστείδης Πηλαβάκης,
στις 15 Σεπτεμβρίου ὁ ἐταῖρος ἀκαδημαϊκὸς Περικλῆς
Θεοχάρης καὶ στις 14 Δεκεμβρίου ὁ ἐταῖρος καθηγητῆς
τῆς ἱατρικῆς Διονύσιος Ἀραβαντινός. Κατὰ τοὺς πρώ-
τους μῆνες τοῦ 2000 ἔφυγαν δύο ἀκόμη ἐταῖροι, στις 4
Ἰανουαρίου ὁ πολιτικὸς καὶ ἱστορικὸς Σπυρίδων Μαρκε-
ζίνης καὶ στις 6 Μαρτίου ὁ ἐπίτιμος καθηγητῆς τῆς
ἀρχαιολογίας Ulf Jantzen.

Στὴ σημερινὴ ἔκθεση τῶν πράξεων τοῦ Συμβουλίου
δὲν θὰ ἀκολουθήσω τὴν καθιερωμένη τάξη ἀλλὰ θὰ προ-
τάξω τὴν ἀνακοίνωση ἐνὸς πολὺ σημαντικοῦ ἐπιτεύγμα-
τος τοῦ Συμβουλίου. Θυμᾶστε ὅτι τὰ περασμένα χρόνια
κατ' ἐπανάληψιν ἔγινε λόγος γιὰ τὰ ἀκίνητα τῆς λεω-
φόρου Συγγροῦ, ἰδιοκτησίας τῆς Ἑταιρείας. Εἶχαν

ἀγοραστεῖ, ὡς ἀγροί, στὶς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1897, πρὶν ἀπὸ 103 χρόνια, καὶ ἔμειναν στὴν κατάστασιν αὐτὴ ἐπὶ δεκαετίες. Κάποτε πωλήθηκαν τμήματά τους καὶ κατὰ τὴ δεκαετία τοῦ '60 ἡ Ἑταιρεία ἔκτισε ἰσόγεια καταστήματα τὰ ὁποῖα τῆς ἀπέδιδαν μικρὴ πρόσοδο. Τὸ 1988 τὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε τὴν πλήρη ἀξιοποίησίν τους γὰρ νὰ αὐξήσῃ τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἑταιρείας.

Ἐγινε μακρὰ ἔρευνα γιὰ τὴν εὔρεσιν τῆς καλύτερης καὶ πλέον συμφέρουσας λύσης καὶ μακρότατες διαπραγματεύσεις μὲ τεχνικὲς ἑταιρεῖες. Σήμερα, μὲ μεγάλη εὐχαρίστησιν σὰς ἀνακοινῶν ὅτι ὑπογράφηκε τὸ ἐργολαβικὸ προσύμφωνο γιὰ τὴν ἐπὶ ἀντιπαροχῇ οἰκοδόμησιν τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὰ δύο ἀκίνητα ποὺ διαθέτουμε, τοῦ ἐπὶ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ. Ἀνάδοχος τοῦ ἔργου εἶναι κοινοπραξία ποὺ τὴν ἀποτελοῦν τρεῖς τεχνικὲς ἑταιρεῖες, ἡ Ἀναστηλωτικὴ Α.Τ.Ε., ἡ Θεμελιοδομὴ Α.Ε. καὶ ἡ Ἐντεχνος Α.Ε., μεγάλης οἰκονομικῆς ἐπιφάνειας καὶ μὲ πολλὰ καὶ σημαντικὰ, ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια, ἔργα στὸ ἐνεργητικὸ τους. Στὸ οἰκόπεδό μας, ἐκτάσεως 2690 μ², θὰ κατασκευαστοῦν δύο ἀνεξάρτητα κτίρια.

Τὸ κτίριο ποὺ ἀναλογεῖ στὴν Ἑταιρεία θὰ ἔχει δύο ὑπόγεια, ἰσόγειο, πατάρι, πέντε ὀρόφους καὶ στὸ ἀνώτερο μέρος τοῦ ἡμιυπαίθριου χώρου ψυχαγωγίας. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν χώρων ποὺ θὰ περικλείει τὸ κτίριο θὰ εἶναι 4.216 μ² ἐπὶ ἀναλογοῦντος οἰκοπέδου 1135 μ² (420 χιλιοστά). Ἡ συγγραφὴ ὑποχρεώσεων τοῦ ἀναδόχου προβλέπει ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ κτιρίου θὰ γίνῃ μὲ τὰ καλύτερα ὑλικά ποὺ χρησιμοποιοῦνται σήμερα. Ἡ εἰσοδος θὰ εἶναι ἀνεξάρτητη, ὡς ἐπίσης ἀνεξάρτητο θὰ εἶναι τὸ κτίριο ὡς πρὸς τοὺς ἀνεγκυστηρεῖς καὶ τίς ἐγκαταστάσεις θέρμανσης καὶ ψύξης. Θὰ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀποθήκες καὶ τέλος τὸ κτίριό μας θὰ διαθέτει πενήντα θέσεις γιὰ τὴν στάθμευσιν αὐτοκινήτων. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ κατασκευὴ του θὰ ἀπαιτήσῃ 27-30

μήνες ἀφ' ἧς ἀρχίσουν οἱ ἐργασίες. Καθ' ὅλη τὴ διάρ-
κεια τῆς κατασκευῆς ἡ Ἑταιρεία θὰ εἰσπράττει τὸ
ἰσόποσον τῶν ἐνοικίων τῶν καταστημάτων πού κατέ-
χουν ἀκόμη τὸν χῶρο καὶ θὰ κατεδαφιστοῦν.

Ἄνασκαφές καὶ ἔρευνες ἔγιναν σὲ πολλὰ μέρη τῆς
Ἑλλάδος, στὸν Ραμνούντα, στὸ Τσέπι Μαραθῶνος, στὴ
Βραυρώνα, στὴ Σκάλα Ὠρωποῦ, στὴν Καλλιθέα Πα-
τρῶν, στὴ Μεσσήνη, στὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνος Μαλε-
άτα στὴν Ἐπίδαυρο, στὴν Ἰκλαινα Μεσσηνίας, στὸν
Θέρμο, στὴν Παντάνασσα Φιλιππιάδος, στὴ Δωδώνη,
στὴ Μινῶα Ἀμοργοῦ, στὸ Ἀκρωτήρι Θήρας, στὶς Ἀρ-
χάνες, στὴ βασιλικὴ τοῦ Λεχαίου, στὸ γυμνάσιο τῆς
Ἀμφιπόλεως καὶ στὴ Ζάχρο. Συντήρηση τοιχογραφιῶν
καὶ ψηφιδωτῶν ἔγινε στὴν Κύπρο. Ὅλες οἱ ἔρευνές
μας, ὑπῆρξαν καρποφόρες καὶ τὴν ἀναλυτικὴ παρου-
σίασή τους θὰ παρακολουθήσετε σὲ λίγο.

Τὸ Τμῆμα τῆς Κύπρου, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχετε ἀκούσει
κατὰ τίς συνελεύσεις τοῦ παρελθόντος, ἐγκαινιάστηκε
στὶς 3 Ἰουνίου τοῦ 1999 μὲ λαμπρότητα ἀπὸ τὸν Πρό-
εδρο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κύριο Γλαῦκο Κλη-
ρίδη. Ἡ ἐξάμηνη δραστηριότητά του πού συνοπτικὰ
μνημόνευσα περιλαμβάνεται στὸ ἔργο τῆς Ἑταιρείας,
πού θὰ ἀκούσετε. Ὅπως καὶ πέρισυ σᾶς εἶπα, τὸ Τμῆ-
μα Κύπρου εἶναι ἀποκλειστικὸ ἔργο τῆς Ἑταιρείας, ἡ
ὁποία ἐπωμίστηκε μόνη τὸ μεγάλο οἰκονομικὸ βάρος
πού συνεπάγεται ἡ λειτουργία του, μετὰ τὴν ἀκύρωση
τῶν ἐπισήμων δεσμεύσεων.

Ἡ οἰκονομικὴ διαχείριση τῆς Ἑταιρείας ἔγινε, ὅπως
καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, σύμφωνα μὲ τοὺς λογιστικούς
κανόνες τῆς Ἑταιρείας, τὸν Ὄργανισμό καὶ τοὺς νό-
μους τοῦ κράτους καὶ ἐλεγχόταν καθ' ὅλη τὴ διάρκεια
τοῦ ἔτους ἀπὸ τὸν Ὀρκωτὸ Ἐλεγκτὴ κ. Στυλιανὸ
Παπανικολάου. Ὁ ἔλεγχος τῶν ἐνταλμάτων τῶν ὑπο-
λόγων ἔργων γινόταν συνεχῶς ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Ἐσωτε-

ρικού Έλέγχου. Αναλυτική έκθεση για τή διαχείριση που ασκήθηκε θα ακούσετε μετά τήν έκθεσή μου.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας πλουτίστηκε κατά τὸ 1999 μὲ 1811 νέους τόμους: 364 ἀπὸ ἀγορά, 416 ἀπὸ ἀνταλλαγή καὶ 811 ἀπὸ δωρεά. Βιβλιοδετήθηκαν ἐπίσης 367 τόμοι, παλαιοὶ καὶ νέοι, καὶ ἔγινε χρῆση τῆς Βιβλιοθήκης ἀπὸ 3006 μελετητές. Στὰ βιβλιοστάσια προστέθηκαν 230 μέτρα νέων ραφιῶν, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἐπιβλήθηκε ἀπὸ τὴ συνεχὴ αὔξηση τῶν βιβλίων. Ὁ σεισμὸς τῆς 7ης Σεπτεμβρίου προκάλεσε μικρὲς ζημιές στὸ ἀναγνωστήριο, οἱ ὁποῖες θὰ ἐπισκευαστοῦν κατὰ τὶς ἐτήσιες θερινὲς διακοπές. Τότε θὰ προστεθοῦν καὶ νέα φωτιστικὰ σώματα γιὰ τοὺς ἀπογευματινοὺς μελετητές.

Τὸ Ἀρχεῖο τῶν Ἐγγράφων πλουτίστηκε μὲ νέες προσφορές καὶ νέα εὑρήματα. Ὁλοκληρώθηκε ἡ συντήρηση καὶ ἀποκατάσταση τῶν 325 μεγάλων φωτογραφιῶν τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ρώμης τοῦ 1911, οἱ ὁποῖες ἀντιγράφηκαν γιὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ διάθεσή τους. Ἡ Ἑταιρεία ἐξοπλίστηκε ἀκόμη μὲ τὰ ἀναγκαῖα μηχανήματα γιὰ τὸν καταρτισμὸ ἠλεκτρονικοῦ ἀρχείου ὄλων τῶν φωτογραφιῶν. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὸ ὅτι τὸ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐντελῶς ἄγνωστο Φωτογραφικὸ Ἀρχεῖο μας δέχεται συνεχῶς αἰτήματα γιὰ τὴν παροχὴ στοιχείων ποὺ ἀφοροῦν τὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὶς ἀνασκαφές τῆς Ἑταιρείας.

Οἱ δημοσιεύσεις μας τοῦ 1999 ὑπῆρξαν πολλὲς καὶ ἀποτελοῦν μεγάλη συμβολὴ στὴν πρόοδο τῆς ἀρχαιολογίας. Ταυτόχρονα ἀποτελοῦν καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐλληνικῆς συμβολῆς στὴ διεθνή ἀρχαιολογικὴ ἐπιστῆμη. Ἐπισημαίνω μὲ ὑπερηφάνεια ὅτι εἶναι, ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ ἐκδοτικῆς ἀπόψεως, καὶ οἱ καλύτερες ἐλληνικές. Τοῦτο τὸ τονίζω, διότι κάποιοι θεωροῦν τὰ βιβλία τῆς Ἑταιρείας ἀκριβά. Σὲ σχέση μὲ τὰ

ανάλογα ξένα είναι πολύ φθηνότερα και εκδοτικῶς ἀνώτερα. Σὲ σχέση μετὰ τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται γύρω ἀπὸ τὴν ὁδὸ Σόλωνος καὶ τὴν ὁδὸ Ἴπποκράτους, φυσικὸ εἶναι νὰ θεωροῦνται ἀκριβά. Ὑπενθυμίζω ὅμως ὅτι στοὺς φοιτητὲς καὶ στοὺς ἀρχαιολόγους γίνεται ἔκπτωση μέχρι 50%, ὅταν βέβαια δὲν δίδονται ἐντελῶς δωρεάν!

Ἀπὸ τίς παλαιότερες ἐκδόσεις μας ἐπανεκδόθηκαν: Τὰ ἑπτὰ τεύχη μετὰ τὸν τίτλο Ἀνασκαφαὶ Θήρας I-VII τοῦ Σπυριδῶνος Μαρινάτου, κύρια πηγὴ γιὰ τὴ γνώση τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ἀκρωτηρίου, τῶν ὁποίων ἀνατυπώθηκε ἡ ἀγγλικὴ ἔκδοση σὲ τρεῖς ὀγκώδεις τόμους. Ἀκολουθοῦν ἡ *Μοναστηριακὴ Ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Ἀναστασίου Ὁρλάνδου* καὶ τὸ μοναδικὸ Ἀρχεῖο τῶν *Βυζαντινῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος*, τοῦ ἰδίου διδασκάλου. Τὰ 12 τεύχη τοῦ ἀνατυπώθηκαν πιστὰ καὶ ἀπαρτίζουν τώρα 4 ὀγκώδεις τόμους 2570 σελίδων συνολικῶς καὶ 1100 εἰκόνων. Ἄλλη ἀνατύπωση εἶναι τοῦ ἔργου τοῦ Ἀνδρέου Ευγγοπούλου, *Σχεδιάσμα ἱστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετὰ τὴν Ἀλωσιν*.

Οἱ νέες μας ἐκδόσεις κατὰ τὸ 1999, συνοπτικῶς πάντοτε, εἶναι οἱ ἑξῆς:

Τὸ Ἔργον τοῦ 1998. Οἱ τόμοι τῶν *Πρακτικῶν* τοῦ 1996 καὶ τοῦ 1997. Τὰ τεύχη 49-52 τοῦ *Μέντορος*. Οἱ τόμοι τοῦ 1997 καὶ 1998 τῆς *Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος*: ὁ τόμος τοῦ 1997 περιέχει τὴν ἐκτάσεως 280 σελίδων μονογραφία τοῦ καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Γούναρη, *Μεταβυζαντινὲς τοιχογραφίαι στὴ Λέσβο*, καὶ ὁ τόμος τοῦ 1998 τὴν ἐκτάσεως 270 σελίδων μονογραφία τῆς κυρίας Μαρίας Μπρούσκαρη, *Τὸ θωράκιο τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης*.

Οἱ ἄλλες ἐκδόσεις μας εἶναι τὰ βιβλία:

Τῆς κυρίας Ροζαλίνδης Λοράνδου-Παπαντωνίου, *Σολύγεια. Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ 1957-1958* τῆς κυρίας Κλαί-

ρης Παλυβοῦ, Ἀκρωτήρι Θήρας: Ἡ Οἰκοδομικὴ τέχνη· τῆς κυρίας Παναγιώτας Σωτηρακοπούλου, Ἀκρωτήρι Θήρας: Ἡ νεολιθικὴ καὶ ἡ πρῶμη ἐποχὴ τοῦ χαλκοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κεραμεικῆς· τῆς κυρίας Κωνσταντίνας Κόκκου-Βυριδῆ, Πρῶμες πυρές θυσιῶν στὸ Τελεστήριο τῆς Ἐλευσίνος· τῆς κυρίας Νότας Κούρου, Τὸ νότιο νεκροταφεῖο τῆς Νάξου κατὰ τὴ γεωμετρικὴ περίοδο· τῆς κυρίας Εὐγενίας Κεφαλληναίου, *Byron and the Antiquities of the Acropolis of Athens*· τῆς κυρίας Σοφίας Ματθαίου, Στέφανος Α. Κουμανούδης, σχεδιάσμα βιογραφίας· τὸ δίτομο ἔργο τοῦ ὁμιλοῦντος, Ὁ δῆμος τοῦ Ραμνοῦντος, τόμος I Ἡ Τοπογραφία, καὶ τόμος II Οἱ ἐπιγραφές.

Γιὰ ὅλα τὰ βιβλία ποὺ μνημόνευσα θὰ γίνει διεξοδικὸς λόγος σὲ λίγη ὥρα, κατὰ τὴν ἔκθεση τοῦ Ἔργου.

Ἄλλὰ ἡ δημοσιευτικὴ δραστηριότητα τῆς Ἐταιρείας, πλούσια καὶ σημαντικὴ, δὲν ἀποτελεῖ αὐτοσκοπὸ. Ὅπως γνωρίζετε, τῶν περισσοτέρων βιβλίων δὲν καλύπτονται οὔτε τὰ ἔξοδα ἢ καλύπτονται ἔπειτα ἀπὸ μία τουλάχιστον εἰκοσαετία, ὅταν μετὰ τὴ δωρεὰν διανομὴ, πωληθοῦν τὰ ὑπόλοιπα ἀντίτυπα. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκεται μὲ τίς ἐκδόσεις μας εἶναι ἡ δημοσίευση τῶν ἀνασκαφῶν μας καὶ ἡ προαγωγή τῆς ἔρευνας μὲ τὴν ἔκδοση πρωτοτύπων μελετῶν, τῶν ὁποίων οἱ συγγραφεῖς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴ δαπάνη. Ὅπως θὰ ἔχετε παρατηρήσει, τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τῆς Ἐταιρείας ἔχει δημιουργήσει νέο ἐπιστημονικὸ κλίμα στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία. Ἡ Ἐταιρεία ἐνθαρρύνει, ἠθικῶς καὶ ἄλλως, τοὺς νέους ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρίνονται στὶς προσκλήσεις της.

Τὸ μέγεθος τῆς συμβολῆς τῆς Ἐταιρείας σὲ ὀρισμένους τομεῖς, χωρὶς ἐξωτερικὴ βοήθεια, τὸ δείχνουν οἱ δαπάνες ποὺ γίνονται. Γιὰ τὴν ἔκδοση βιβλίων μόνον ἀπὸ τὸ 1995 ἕως τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου δαπανήθηκαν

ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία 305.000.000 δρχ. Γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Βιβλιοθήκης κατὰ τὰ ἔτη 1994-1999 δαπανήθηκαν, γιὰ μισθοδοσία, ἀγορὰ βιβλίων καὶ βιβλιοδεσία 226.000.000 δρχ. Ἀπὸ τὸ 1992 ἕως τὸν Μάρτιο τοῦ ἔτους πού διανύουμε, χορηγήθηκαν σὲ φυσικὰ καὶ νομικὰ πρόσωπα δωρεὰν δημοσιεύματα ἀξίας 216.000.000 δρχ. Ὅπως προκύπτει λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ἀριθμούς, ἡ Ἑταιρεία δαπάνησε μόνο γιὰ τὸ μορφωτικὸ τοῦ ἔργου, σὲ διάστημα μικρότερο τῆς δεκαετίας, ἄνω τοῦ δισεκατομμυρίου.

Κατὰ τὴν τελευταία δωδεκαετία τὸ Συμβούλιο κατέβαλε κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Ἑταιρείας, διότι πιστεύουμε ὅτι τὸ μακρὸ καὶ ἔνδοξο καὶ καρποφόρο ἔργο τοῦ δημιουργοῦ ὑποχρέωση συνέχισις τῆς ὠφέλιμης δράσεως τοῦ καὶ δὲν εἶναι πρόσχημα ἐπανάπαυσης. Ἡ Ἑταιρεία ἀποτέλεσε καὶ ἀποτελεῖ παράγοντα ἐπιστημονικῆς προόδου στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ δράση τοῦ ἢ ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖο ἐνεργεῖ τὸ ἀποδεικνύουν. Δὲν εἶναι χωρὶς σημασία ὅτι ἐπὶ 163 χρόνια κανένα ἴδρυμα ἀπὸ τὰ πολλὰ πού δημιουργήθηκαν μὲ ὅμοιους ἢ συγγενεῖς σκοποὺς δὲν ἐπιβίωσε. Κατὰ καιροὺς λέγεται ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι συντηρητικὴ. Διερωτῶμαι ὅμως, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἐπαναστατικὴ;

Ἐνῶ λοιπὸν ἐνίοτε λέγεται ὅτι εἶναι συντηρητικὴ δὲν λέγεται ἀντιστοίχως πῶς θὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς συντήρησης. Ἡ ἄγωνα κριτικὴ ἢ ἡ ὑπερκριτικὴ εἶναι χαρακτηριστικὸ τοῦ μεταμοντέρνου πνεύματος πού διάχυτο καλύπτει τὴ σημερινὴ στειρότητα. Γιατί, ὅπως στερούμεθα σήμερα προσωπικοτήτων πού χαρακτηρίζαν καὶ λάμπρυναν τὶς παλαιότερες ἐποχές, ἐπίσης στερούμεθα καὶ ἰδεῶν, τὶς ὁποῖες ζητοῦμε. Θυμᾶστε, ὅτι στὶς 23 Ἀπριλίου τοῦ 1997 (*Μέντωρ* 41-42, 1997, 12 κέ.), στὶς 17 Μαΐου τοῦ 1998 (*Μέντωρ* 46, 1998, 51) καὶ στὶς 9 Μαΐου τοῦ 1999 (*Μέντωρ* 50, 1999, 54)

σας ζήτησα να πῆτε τὴ γνώμη σας γιὰ τὸν τρόπο διοίκησης καὶ δράσης τῆς Ἑταιρείας. Ἀκούστηκαν λίγες μόνον παρατηρήσεις ἐπὶ οἰκονομικῶν κυρίως θεμάτων. Σὰς ἐρωτῶ καὶ πάλι. Εἶναι ὀρθὸς ὁ δρόμος ποὺ πορεύεται ἡ Ἑταιρεία καὶ ὠφέλιμο τὸ ἕως τώρα ἔργο της; Μπορεῖ νὰ ἀποδώσει περισσότερο, μπορεῖ νὰ ἀξιοποιήσει τὴν ἐπιστημονικὴ περιουσία της καλύτερα ἀπὸ ὅ,τι σήμερα, μὲ τρόπο ποὺ δὲν γνωρίζουμε; Θέλουμε γνῶμες βασισμένες σὲ μελέτη, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου, ὅχι τρόπους γιὰ νὰ γίνουμε γνωστοὶ στοὺς πολλούς. Καὶ τὴ γνώμη σας καὶ τὴ βοήθειά σας τὴ χρειαζόμαστε καὶ τὶς 365 μέρες τοῦ χρόνου.

Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι περίοδος ριζικῶν μεταβολῶν. Οἱ ἄνθρωποι τείνουν νὰ πιστέψουν ὅτι τὰ μέσα, ἡ τεχνολογία, εἶναι καὶ σκοπὸς καὶ ἀποτέλεσμα. Αὐτὸ γίνεται σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἀρχαιολογία καὶ μάλιστα στὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ἐνῶ ἡ χρῆση τῆς τεχνολογίας ἔξω μπορεῖ νὰ δίνει ταχύτερα κάποια ἐπιστημονικὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτυγχάναμε καὶ στὸ παρελθὸν μὲ ἀπλούστερα μέσα, στὴν Ἑλλάδα ἀπέχουμε ἀκόμη ἀπὸ τὴν πλήρη χρῆση τῆς τεχνολογίας στὴν ἀρχαιολογία. Τοῦτο συμβαίνει γιὰ ἓναν μόνον λόγον τὸν ὁποῖο ἔχω ἐκθέσει καὶ παλαιότερα. Οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ τῆς Ὑπηρεσίας, ἡ Ἑταιρεία καὶ τὰ Πανεπιστήμια, βρισκόμαστε ἀκόμη, ἀπὸ ἀποψη ἐπιστημονικῆς προόδου, στὸν 19ο αἰῶνα. Ἐννοῶ ὅτι δὲν ἔχουμε διανύσει τὰ πρὸ τῆς σημερινῆς τεχνολογίας στάδια ποὺ ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια ἔχουν ὀλοκληρώσει οἱ ξένοι. Δὲν ὑπάρχουν κατάλογοι μουσείων, τοῦ *Corpus Vasorum* ἔχουν ἐκδοθεῖ μόνον 5 τόμοι ἐνῶ τὰ μουσεῖα τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἔχουν ἐκδώσει ἕως σήμερα 295 τόμους. Αὐτὴ τὴν ἔλλειψη δὲν μπορεῖ νὰ θεραπεύσει ἡ τεχνολογία, ἡ ὁποία, γιὰ νὰ εἶναι ὠφέλιμη, πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ κριτικὰ ἐπεξεργασμένη ὕλη.

Πρὶν τελειώσω τὴν ἔκθεση ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τὸ κτίριο τῆς Ἑταιρείας στὴ λεωφόρο Συγγρού θὰ ἀποτελέσει σημαντικὴ πηγὴ εἰσοδήματος καὶ θὰ δώσει στὴν Ἑταιρεία τὴν εὐχέρεια ἀναλήψεως μεγαλύτερων ἀπὸ ὅ,τι σήμερα καὶ περισσοτέρων ἐπιστημονικῶν ἐγχειρημάτων.

Ὅπως ἔχετε διαπιστώσει, ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια δύο ἦσαν οἱ μέριμνές μας: νὰ στρέψουμε τὴν Ἑταιρεία ἀπὸ τὸν ἀνασκαφισμὸ πρὸς τὴ μελέτη καὶ τὴ δημοσίευση τῶν ὄσων ἐπὶ 150 χρόνια εἶχε ἀποκαλύψει, καὶ νὰ τὴν καταστήσουμε ἀνεξάρτητη οἰκονομικῶς, μόνο μέσο γιὰ νὰ εἶναι ἀνεξάρτητη ἐπιστημονικῶς. Πιστεύουμε ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτοὶ στόχοι ἔχουν ἐπιτευχθεῖ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχετε καὶ ἀπὸ ὅσα θὰ ἀκούσετε ἀκόμη, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς πολὺ σημαντικὲς δημοσιεύσεις τῶν ἀνασκαφῶν μας.

Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖο ἐνεργήσαμε ἦταν ὁ μόνος δυνατός, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦμε τὴ διατήρηση τῆς Ἑταιρείας στὴ μορφή ποὺ γνωρίζετε, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦμε νὰ προοδεύει μὲ περίσκεψη καὶ νὰ μὴ μεταμορφώνεται σὲ κοσμικὸ παράγοντα. Θέλουμε τὸν ἔπαινο καὶ τὴν ἀναγνώριση τῶν πολλῶν, ἀλλὰ μᾶς ἐνδιαφέρει κυρίως ἡ κρίση τῶν ἐταίρων, τῶν φίλων τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν εἰδικῶν».

Μετὰ τὴν ἔκθεση τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Συνέλευσης διάβασε τὴν Ἐκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας γιὰ τὴν οἰκονομικὴ χρῆση τοῦ 1999, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 1999

Σύμφωνα με τις διατάξεις τῶν ἄρθρων 31 καὶ 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ συντάσσει ἔκθεση περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισης τοῦ λήξαντος ἔτους, τὴν ὁποία καὶ ὑποβάλλει πρὸς τὴ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἑταίρων.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 17 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ τήρηση τῶν λογιστικῶν βιβλίων γίνεται κατὰ τὸ διπλογραφικὸ σύστημα μὲ μηχανογραφικὸ τρόπο. Τὰ λογιστικὰ βιβλία πού τηρήθηκαν μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι τὰ ἑξῆς: 1. Ἀναλυτικὸ Ἡμερολόγιο Ταμείου, 2. Ἀναλυτικὸ Ἡμερολόγιο Διαφόρων Πράξεων, 3. Συγκεντρωτικὸ Ἡμερολόγιο, 4. Συγκεντρωτικὸ Καθολικὸ, 5. Καρτέλες κατὰ λογαριασμὸ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἀναλυτικά, 6. Βιβλίον Ἐγγραφῶν Ἱσολογισμοῦ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1999 ἐκδόθησαν τὰ ἑξῆς παραστατικά:

1. Γραμμάτια εἰσπραξῆς, ἀρ. 1-616
2. Χρηματικὰ ἐντάλματα, ἀρ. 1-797
3. Δελτία συμψηφιστικῆς πράξεως, ἀρ. 1-1059
4. Τιμολόγια - δελτία ἀποστολῆς, ἀρ. 1910-2167· τὸ ὑπ' ἀρ. 2168 ἀφορᾷ τὸ οἶκ. ἔτος 2000
5. Δελτία ἀποστολῆς, ἀρ. 643-823· τὸ ὑπ' ἀρ. 823 ἀφορᾷ τὸ οἶκ. ἔτος 2000
6. Ἀποδείξεις λιανικῆς, σειρὰ Α', ἀρ. 328-368· ἡ ὑπ' ἀρ. 369 ἀφορᾷ τὸ οἶκ. ἔτος 2000.

Βάσει τῶν καταχωρήσεων πού ἔγιναν στὰ ἀνωτέρω λογιστικὰ βιβλία συντάχθηκαν στίς 31.12.1999 ὁ Ἴσολογισμὸς Περιουσιακῆς Κατάστασης καὶ ὁ Πίνακας Ἀποτελεσμάτων Χρήσης 1999. Οἱ ἀντίστοιχοι πίνακες ἐπισυνάπτονται στὸ τέλος τῆς ἔκθεσης. Παρατίθενται

στη συνέχεια όρισμένα σχόλια και παρατηρήσεις ως προς τους λογαριασμούς:

Ένεργητικό

1. **Γήπεδα:** Έμφανίζεται ή αξία των οικοπέδων κυριότητας της Α.Ε. ή οποία ανέρχεται σε 133.999.544 δρχ., σύμφωνα με αποτίμηση του έτους 1979. Έποχρωση αναπροσαρμογής της αξίας τους δεν υπάρχει.

2. **Κτίρια:** Τα κτίρια κυριότητας της Α.Ε. απεικονίζονται στον Ίσολογισμό με λογιστικό ισότιμο 6.300 δρχ. χάριν μνείας, λόγω της όλοσχερούς απόσβεσης της αξίας τους κατά το παρελθόν.

3. **Έγκαταστάσεις κτιρίων:** Στον λογαριασμό αυτό εμφανίζεται ή αναπόσβεστη αξία του ακινήτου επί της λεωφόρου Αλεξάνδρας 105, το όποιο αγοράστηκε από την Α.Ε. τον Δεκέμβριο του 1996.

4. **Μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα:** Οί λογαριασμοί αυτοί έχουν όλοσχερώς αποσβεσθεί και εμφανίζονται με λογιστικό ισότιμο μιās δραχμής.

5. **Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός:** Το έτος 1999 διατέθηκαν 12.566.789 δρχ. για την προμήθεια επίπλων και λοιπού εξοπλισμού των Γραφείων της Α.Ε. καθώς επίσης και για την προμήθεια ήλεκτρονικών ύπολογιστών, για την κάλυψη των αναγκών της.

6. **Βιβλία αποθέματος:** Στον λογαριασμό αυτό εμφανίζεται το αναπόσβεστο ύπόλοιπο των εκτός συναλλαγής βιβλίων.

7. **Βιβλία Βιβλιοθήκης:** Για τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης κατά το έτος 1999 διατέθηκαν 12.928.333 δρχ. Το ποσό αυτό αφορά τόσο την αγορά βιβλίων από το Έσωτερικό και το Έξωτερικό όσο και τα βιβλιοδετικά.

8. **Βιβλία προς διάθεση:** Στον λογαριασμό αυτό εμφανίζεται ή αξία του ύπολοίπου των προς πώληση βιβλίων

τῆς Α.Ε. σὲ τιμὴ κόστους, βάσει τῆς ἀξίας τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν ἐξόδων γιὰ στοιχειοθεσία, ἐκτύπωση καὶ βιβλιοδεσία. Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα τῆς Α.Ε. τὸ ἔτος 1999 ἀπορρόφησε τὸ ποσὸ τῶν 78.650.572 δρχ.

9. Βιβλία ὑπὸ ἔκδοση: Τὸ ποσὸ τῶν 9.471.072 δρχ. ἀπεικονίζει τὴν ἀξία τῶν βιβλίων τῶν ὁποίων δὲν εἶχε ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἐκτύπωση κατὰ τὴν 31.12.1999.

10. Πελάτες: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸ ἀπεικονίζεται ἡ ἀπαίτηση τῆς Α.Ε. ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων στὸ Ἐξωτερικὸ καὶ τὸ Ἐσωτερικὸ.

11. Χρεῶστες: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸ ἀπεικονίζονται οἱ ἀπαιτήσεις τῆς Α.Ε. κατὰ τὴν 31.12.1999, ἀπὸ προκαταβολὲς ποὺ εἶχαν χορηγηθεῖ σὲ διαφόρους γιὰ τὰ «Ἔργα», τὶς ἴδιες ἀνασκαφές καὶ τὴν ἐκτέλεση διαφόρων ἐργασιῶν.

12. Χρεόγραφα: Τὰ διάφορα χρεόγραφα τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς Α.Ε. τὴν 31.12.1999 ἀνέρχονται σὲ 723.860.896 δρχ. καὶ ἡ ἀποτίμηση ἔγινε βάσει τιμῶν κτήσεως μικροτέρων ἐκείνων τῆς μέσης τιμῆς Δεκεμβρίου 1999.

13. Διαθέσιμα: Στὴν ὁμάδα αὐτὴ τῶν λογαριασμῶν ἀναγράφονται, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο Ταμείου τῆς 31.12.1999, καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν καταθέσεων τῆς Α.Ε. σὲ διάφορες Τράπεζες. Τὸ ὕψος τῶν διαθέσιμων τῆς 31.12.1999 ἀνέρχεται σὲ 2.057.926.929 δρχ.

14. Μεταβατικοὶ λογαριασμοὶ Ἐνεργητικοῦ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸ ἀναγράφονται τὰ ἔσοδα τὰ ὁποῖα θὰ εἰσπραχθοῦν τὸ ἔτος 2000.

Παθητικὸ

1. Κεφάλαιο ἢ καθαρὴ θέση: Ἀπεικονίζει τὴν καθαρὴν περιουσία τῆς Α.Ε. κατὰ τὴν 31.12.1999, ὅπως αὐτὴ προκύπτει ἂν ἀπὸ τὸ Σύνολο τοῦ Ἐνεργητικοῦ ἀφαιρέσουμε τὸ Καθαρὸ Παθητικὸ. Ἡ καθαρὴ θέση τῆς 31.12.1999 ἀνέρχεται σὲ 1.562.641.227 δρχ.

2. **Άποθεματικό διαφορών αποτίμησης χρεογράφων:** Ο λογαριασμός αυτός προέρχεται από την αναπροσαρμογή και την τακτοποίηση της αξίας των χρεογράφων κατά το παρελθόν και το έτος 1999, καθώς και από την αξία των δωρεάν διατεθέντων χρεογράφων. Κατά το έτος 1999 δόθηκαν δωρεάν 96.000 τεμάχια μετοχών της Έλληνικής Έταιρείας Έπενδύσεων Χαρτοφυλακίου Α.Ε. Προορισμός είναι η κάλυψη ζημιών από ένδεχόμενη μεταβολή της τιμής τους κατά την εξόφληση.

3. **Άποθεματικό από πώληση ακινήτων:** Στόν λογαριασμό αυτό περιλαμβάνεται η διαφορά μεταξύ της έγγεγραμμένης στα βιβλία της Έταιρείας αξίας και της τιμής πώλησης ακινήτων στη λεωφόρο Συγγρού 182-184 Δήμου Καλλιθέας, στις οδούς Μουσών 3 και Πρωτέως 6 Δήμου Παλαιού Φαλήρου και στην οδό Αγ. Ζώνης 78 Δήμου Αθηναίων.

4. **Πιστωτές:** Στην ομάδα αυτή των λογαριασμών εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της Α.Ε. προς το Δημόσιο από παρακρατηθέντες φόρους, περιλαμβανομένου και του ΦΕΠ (φόρου εισοδήματος περιουσίας), αποδοτέους εντός του 2000, από κρατήσεις υπέρ ΙΚΑ μηνός Δεκεμβρίου 1999 και αποδοτέες το 2000, από εισπραχθείσες έγγυήσεις από τους ένοικιαστές ακινήτων μας και από επιστροφή φόρου στο προσωπικό της Α.Ε. λόγω της έκκαθαρίσεως ΦΜΥ έτους 1999.

5. **Προμηθευτές:** Στόν λογαριασμό αυτό απεικονίζεται η υποχρέωση της Α.Ε. σε διάφορους προμηθευτές.

6. **Πιστώσεις έργων:** Στην ομάδα αυτή των λογαριασμών απεικονίζονται τα υπόλοιπα των διαφόρων πιστώσεων που χορηγήθηκαν από το Δημόσιο στην Α.Ε. για τη χρηματοδότηση διαφόρων μεγάλων έργων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ 1999

Ὶ Εσοδα

Τὰ πάσης φύσεως ἔσοδα τῆς Α.Ε. κατὰ τὸ ἔτος 1999 ἀνῆλθαν σὲ 847.231.885 δρχ. Στὸ ποσὸ αὐτὸ περιλαμβάνονται καὶ 10.203.342 δρχ. ποῦ ἀντιστοιχοῦν σὲ δεδουλευμένους τόκους καταθέσεων Repos καὶ ῚΑμοιβαίων Κεφαλαίων μὴ εἰσπραχθέντες τὸ 1999 καὶ εἰσπρακτέους τὸ ἐπόμενο ἔτος κατὰ τὴν ἐξόφληση τῶν διαφόρων τίτλων. Συνεπῶς τὰ πράγματι εἰσπραχθέντα ἔσοδα ἀνῆλθαν σὲ 837.028.543 δρχ.

Ὶ Εξοδα

Τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα (δαπάνες) τῆς Α.Ε. διακρίνονται σὲ δύο μεγάλες κατηγορίες: στὶς δαπάνες ἐκπλήρωσης τοῦ σκοποῦ τῆς Α.Ε. καὶ στὶς λειτουργικὲς δαπάνες. Οἱ δαπάνες αὐτές (ἔξοδα) τοῦ ἔτους 1999 ἀνῆλθαν σὲ 413.990.447 δρχ. ῚΕκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ τῶν δαπανῶν 61.077.282 δρχ. δαπανήθηκαν γιὰ τὴν ῚΑρχαιολογικὴ ῚΕταιρεία - Τμῆμα Κύπρου.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Εὐχαρίστως ἀναφέρουμε στοὺς ἐταίρους ὅτι, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τὸν ὁποῖο διενεργήσαμε, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐφαρμόζει μὲ σταθερότητα καὶ συνέπεια συνετὴ πολιτικὴ ὡς πρὸς τὴ διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ἰδρύματος, τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἀνασκαφῶν, τὴν αὐξηση τῶν δημοσιευμάτων, τὸν πλουτισμὸ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀρχείου καὶ τὴν ἐκπόνηση μεγάλων ἀρχαιολογικῶν καὶ ἀρχαιογνωστικῶν ἔργων. Στὸ ἔργο αὐτὸ συμπαρίσταται τὸ προσωπικὸ τῆς Ἑταιρείας μὲ γνώση, ἰκανότητες καὶ προθυμία. Πολύτιμη ὑπῆρξε ἡ βοήθεια τοῦ Ὁρκωτοῦ Ἐλεγκτῆ στὴ διεξαγωγὴ τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Ἀπὸ τὸν ἔλεγχο ποὺ διεξήχθη ἐπιβεβαιώθηκαν τὰ ἀναφερόμενα στὸν Ἰσολογισμὸ ὑπόλοιπα τῶν λογαριασμῶν καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ὀρθότητα καὶ ἀκρίβεια στὴν τήρηση τῶν βιβλίων καὶ στοιχείων. Οἱ δαπάνες ποὺ ἔγιναν συνοδεύονται ἀπὸ πλήρη καὶ νόμιμα δικαιολογητικά καὶ εἶναι μέσα στὰ ὅρια τῶν πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Δὲν διαπιστώθηκε καμιὰ παράλειψη, ἀνωμαλία ἢ διαχειριστικὴ ἀταξία καὶ προτείνουμε τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ κάθε εὐθύνη.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΔΙΚΑΙΟΣ ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ ΑΙΝΙΑΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ ΜΑΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΥ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		425.287.208
Γήπεδα	133.999.544	
Κτίρια	6.300	
Έγκαταστάσεις κτιρίων	262.785.740	
Μηχανολογικός εξοπλισμός	1	
Μεταφορικά μέσα	1	
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	12.566.789	
Βιβλία αποθέματος (εκτός συναλλαγής)	3.000.000	
Βιβλία Βιβλιοθήκης	<u>12.928.833</u>	
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		3.263.974.521
Αποθέματα		352.464.177
Βιβλία προς διάθεση (βιβλία απογραφής)	264.342.533	
Βιβλία προς διάθεση, έκδοσης 1999	78.650.572	
Βιβλία υπό έκδοση	<u>9.471.072</u>	
Απαιτήσεις		129.722.519
Πελάτες	4.607.942	
Χρεώστες	<u>125.114.577</u>	
Χρεόγραφα		723.860.896
Διαθέσιμα		<u>2.057.926.929</u>
Ταμείο	8.110.747	
Καταθέσεις ταμιευτηρίου και προθεσμίας	<u>2.049.816.182</u>	
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		10.204.350
Σύνολο		<u>3.699.466.079</u>

31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1999

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Κεφάλαιο ύφιστάμενο κατά την 31.12.1999		1.562.641.227
Άποθεματικό		769.762.156
Διαφορά αποτίμησης χρεογράφων	294.848.062	
Κέρδη από πώληση ακινήτου	<u>474.864.094</u>	
Πιστωτές		35.038.533
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη	18.425.056	
Άσφαλιστικοί οργανισμοί - ΙΚΑ	9.550.600	
Πιστωτές διάφοροι	<u>7.062.877</u>	
Προμηθευτές		3.556.497
Πιστώσεις έργων		1.328.467.666

Σύνολο

3.699.466.079

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΞΟΔΑ

Δαπάνες εκπλήρωσης σκοπού		50.009.236
Πρόγραμμα ανασκαφών	15.562.281	
Πρόγραμμα δημοσιεύσεων	6.000.000	
΄Αξιοποίηση ΄Αρχείου	5.600.781	
Ξενώνες	643.395	
Σχολή Διδασκαλίας τῆς ΄Ιστορίας τῆς Τέχνης	3.918.860	
Δωρεάν διατεθειτές εκδόσεις	6.671.154	
΄Υποτροφίες	500.000	
Οικονομικές ενισχύσεις ἐπιστημονικοῦ σκοποῦ	<u>11.112.365</u>	
Λειτουργικές δαπάνες		363.981.211
΄Αποδοχές προσωπικοῦ (ἐπιστημονικοῦ καὶ διοικητικοῦ)	155.368.243	
΄Εργοδοτικές εισφορές	45.590.145	
΄Αποσβέσεις	15.930.434	
Φόροι καὶ τέλη	2.395.078	
Γενικά ἔξοδα	<u>144.697.311</u>	
΄Υπόλοιπο πρὸς ἐξίσωση		433.241.438
Σύνολο		<u>847.231.885</u>

Ο Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΔΟΝΤΑΣ

Ἀθήναι,
Ο Γενικός Γραμματεὺς
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Ἐλέγξαμε τις ἀνωτέρω Οἰκονομικές Καταστάσεις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τῆς χρήσεως πού ἔληξε τὴν 31η Δεκεμβρίου 1999. Ὁ ἔλεγχός μας ἔγινε σύμφωνα με τις ἐλεγκτικές διαδικασίες πού κρίναμε κατάλληλες, βάσει τῶν ἀρχῶν καὶ κανόνων ἐλεγκτικῆς πού ἀκολουθεῖ τὸ Σῶμα Ὁρκωτῶν Ἐλεγκτῶν. Τέθηκαν στὴ διάθεσή μας τὰ βιβλία καὶ στοιχεῖα πού τήρησε ἡ Ἀρχαιολογική Ἑταιρεία καὶ μᾶς δόθηκαν οἱ ἀναγκαῖες γιὰ τὸν ἔλεγχο πληρ-

ΧΡΗΣΗΣ 1999

ΕΣΟΔΑ

Μισθώματα ακινήτων	69.662.355
Μισθώματα αίθουσών διαλέξεων-δεξιώσεων	3.720.000
Σχολή Διδασκαλίας τής Ιστορίας τής Τέχνης	2.192.000
Δωρεές διαφόρων	710.000
Έπιχορηγήσεις κρατικές	17.400.000
Συνδρομές εταίρων	398.000
Τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων	262.361.353
Τόκοι καταθέσεων λογαριασμών ταμειευτηρίου και ὄψεως	11.800.541
Λοιποί πιστωτικοί τόκοι	57.339
Έσοδα κληροδοτημάτων	4.450.000
Μερίσματα μετοχών Ε.Ε.Ε.Χ.	144.000.000
Μερίσματα μετοχών Ε.Τ.Ε.	35.695.400
Μερίσματα μετοχών Τραπέζης τής Ελλάδος	5.704
Τοκομερίδια παλαιών ὀμολογιακῶν δανείων	152.418
Καθαρά ἔσοδα πωλήσεως βιβλίων	11.233.515
Διάφορα ἔσοδα	<u>283.393.260</u>

Σύνολο

847.231.885

31 Δεκεμβρίου 1999

Ἡ Προϊσταμένη τοῦ Λογιστηρίου
ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΑΖΑΚΗ

ροφορίες πού ζητήσαμε. Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψη οἱ διατάξεις τοῦ Ὄργανου καὶ τοῦ Οἰκονομικοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς. Σχετικὴ ἔκθεση ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῶν ἀνωτέρω Οἰκονομικῶν Καταστάσεων θὰ διαβίβασθῆ στὴ διοίκηση τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἀθῆναι, 24 Ἀπριλίου 2000

Ὁ Ὄρκωτὸς Ἐλεγκτῆς

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΓΡΗΓ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
Β.Κ.Ρ. ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ Α.Ε

Μετά τὴν ἀνάγνωση τῆς Ἐκθεσης καὶ τοῦ Πιστοποιητικοῦ τοῦ Ὁρκωτοῦ Ἐλεγκτῆ ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης ρώτησε τοὺς ἐταίρους ἐὰν ἔχουν παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὅσων ἀνακοινώθηκαν ἐκ μέρους τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ κυρία Ἐλένη Βάλτερ Καρύδη εἶπε, ὅτι ἐπισκέφθηκε τὸ Τμῆμα Κύπρου καὶ ἔμεινε ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὴν ἐγκαταστάσεις. Μετέφερε παράκληση τῶν Κυπρίων γιὰ τὴν ἀποστολὴ βιβλίων ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἑλλαδικὴ ἀρχαιολογία καὶ ρώτησε ἂν εἶναι δυνατὸν ἡ Ἐταιρεία νὰ καλύψει τὴν ἔλλειψη αὐτῆ. Ζήτησε ἐπίσης νὰ πληροφορηθεῖ ποιὸ εἶναι τὸ μελλοντικὸ πρόγραμμα τῆς Ἐταιρείας γιὰ τὴν Κύπρο.

Ὁ κ. Ἀγγελος Χωρέμης παρατήρησε ὅτι ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρείας εἶναι μὲν πλουσιότατη ἀλλὰ δύσχρηστη. Πρότεινε νὰ κλείσει ἡ Βιβλιοθήκη γιὰ 2-3 χρόνια, γιὰ νὰ ὀργανωθεῖ ἠλεκτρονικῶς ὥστε νὰ ἀποβεῖ περισσότερο χρήσιμη στοὺς μελετητές. Πρόσθεσε μάλιστα ὅτι τὸ Συμβούλιο ἔχει τὸ θάρρος νὰ λάβει αὐτὴ τὴ ριζικὴ ἀπόφαση.

Ἐπειδὴ δὲν ἔγιναν ἄλλες παρατηρήσεις ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης ἔδωσε τὸν λόγο στὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου, ὁ ὁποῖος ἀπάντησε ὡς ἐξῆς:

«Στὸ Τμῆμα Κύπρου ἔχουν σταλεῖ πολλὰ βιβλία καὶ πρόκειται σύντομα νὰ σταλοῦν καὶ ἄλλα πολλὰ, εἴτε ἐξ ἀγορᾶς εἴτε ἐκ δωρεᾶς. Ἡ ἐταῖρος καὶ πρώην Σύμβουλος κυρία Μαρία Θεοχάρη ἔχει προσφέρει γιὰ τὸ Τμῆμα Κύπρου μεγάλο ἀριθμὸ βιβλίων. Οἱ ἐταῖροι ὅμως πρέπει νὰ ἔχουν πάντοτε ὑπ' ὄψη ὅτι ὁ σχηματισμὸς ἐπαρκoῦς ἐπιστημονικῆς βιβλιοθήκης εἶναι ἔργο μακρόχρονο καὶ πολυδάπανο. Ὡς πρὸς τὸ μελλοντικὸ πρόγραμμα τοῦ Τμήματος Κύπρου, τὸ ἀπερχόμενον Συμβούλιο ἔχει καταστρώσει σημαντικὸ πρόγραμμα ἐπιστημονικῆς καὶ δημοσιευτικῆς δράσης στὴν Κύπρο, τὸ ὁποῖο, μετὰ τὸν πλήρη καταρτισμὸ του καὶ τὴν ἔγκρισή του, θὰ δημοσιευθεῖ στὸν Μέντορα.

Ἡ ἠλεκτρονικὴ ὀργάνωση τῆς Βιβλιοθήκης εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖο τὸ Συμβούλιο ἀντιμετωπίζει ἀπὸ κοινοῦ μὲ τις ξένες Ἀρχαιολογικὲς Σχολὲς ἀπὸ τὸ 1988. Ἡ δαπάνη ὅμως πού θά ἀπαιτηθεῖ εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξει καὶ ἄλλος, ἐκτὸς τῆς Ἑταιρείας, χρηματοδότης. Τῇ Βιβλιοθήκῃ μεταχειρίζονται κυρίως ἀρχαιολόγοι τῆς Ὑπηρεσίας, πανεπιστημιακοὶ καὶ φοιτητές· εἶναι δηλαδὴ δημόσιας χρήσης. Πρέπει λοιπὸν νὰ συνδράμει τὸ Δημόσιο, ὥστε νὰ συγκεντρωθεῖ τὸ μεγάλο χρηματικὸ ποσὸ πού ἀπαιτεῖται γιὰ τὸ ἔργο αὐτό, τὸ ὁποῖο εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ διακοπεῖ ἡ λειτουργία τῆς Βιβλιοθήκης».

Μετὰ τις ἀπαντήσεις τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης ρώτησε τοὺς ἐταίρους ἐὰν ἐγκρίνουν τὴν κατὰ τὸ 1999 καὶ τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 2000 γενόμενῃ διαχείριση τῆς Ἑταιρείας καὶ ἂν ἀπαλλάσσουν τὸ Συμβούλιο ἀπὸ κάθε εὐθύνη. Οἱ ἐταῖροι μὲ ἀνάταση τῶν χειρῶν ἐνέκριναν ὁμόφωνα τὰ πεπραγμένα καὶ ἀπάλλαξαν τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀπὸ κάθε εὐθύνη.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιὰ συζήτηση*, ἡ Πρόεδρος κήρυξε τὴ λήξη τῆς Συνέλευσης περὶ ὥραν 10.30 π.μ.

Ἡ Πρόεδρος
ΛΙΛΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Ὁ Ἀντιπρόεδρος
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΡΙΤΖΑΣ

Ἡ Α΄ Γραμματεὺς
ΝΤΟΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Ἡ Β΄ Γραμματεὺς
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ

---

* Μετὰ τὴ λήξη τῆς Συνέλευσης τρεῖς τῶν ἐταίρων ἐξέφρασαν τις ἀπόψεις τοὺς ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων. Παρατίθενται στὶς ἐπόμενες σελίδες (74-75) τοῦ τεύχους τούτου μὲ τὸν τίτλο «Παρεπόμενα τῆς Α΄ Τακτικῆς Συνέλευσης».

ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΗΣ Α' ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Συνέλευσης μερικοὶ ἑταῖροι ἀνάπτυξαν τὶς ἀπόψεις τους ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων:

Ὁ κ. Χρῆστος Ντούμας, μέλος τοῦ Συμβουλίου, εἶπε ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἀδιάθετα βιβλία στὶς ἀποθήκες τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας καὶ πρότεινε τὴν ὀργάνωσιν περιοδικῶν ἐκθέσεων τῶν βιβλίων καὶ ἐκποίησίν τους. Ἐξέφρασε σκέψεις ποῦ ἀφοροῦν τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἰδεῶν τοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμό τοῦ Ὄργανισμοῦ. Εἶπε ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαῖα τὴν ἀλλαγὴν τοῦ περὶ ἐκλογῆς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἄρθρου τοῦ Ὄργανισμοῦ, τὸ ὁποῖο προβλέπει ψηφοδέλτιο μὲ ἕως ὀκτῶ ὀνόματα ὑποψηφίων, καὶ ὅτι ἡ ὑπαρξὴ δευτέρου ψηφοδελτίου θεωρεῖται ὡς ἀντιπολίτευσις πρὸς τὸ ἐκάστοτε ἀπερχόμενο Συμβούλιο. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ πρότεινε τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποψηφίων καὶ τὴν ψήφισιν μέχρις ὀκτῶ. Τὴν τροποποίησιν αὐτὴν θὰ τὴν κάνει Ἡ Ἐκτακτὴ Γενικὴ Συνέλευσις, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ συγκληθῆι ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ κυρία Ντόρα Βασιλικοῦ παρατήρησε ὅτι στὶς Συνελεύσεις προσέρχεται περιορισμένος ἀριθμὸς ἑταίρων.

Ὁ κ. Γεώργιος Κορρές εἶπε ὅτι γενικότερα ὑπάρχει προδιάθεσις σὲ διάφορους τομεῖς γιὰ τὴν ἀνέλιξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ εἶναι πλέον κατάλληλη ἡ στιγμὴ γιὰ τὴν ὀργάνωσιν μειζῶνων συλλογικῶν ἐρευνητικῶν προγραμμάτων, μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Εἶναι σωστὸ νὰ ἀξιοποιηθοῦν οἱ ἀπερχόμενοι ἀπὸ τὴν Ὑπηρεσία ἀρχαιολόγοι ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι ἐπιστήμονες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν πολλοὶ ἀξιόλογοι. Ἡ Ἑταιρεία θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ πρώτη τὸ παράδειγμα καὶ νὰ πρωτοστατήσῃ στὴν ὀργάνωσιν ἐπιστημονικῶν γραφείων, ὅπως αὐτὸ τῆς Ἐπιγραφικῆς, καὶ στὴν προώθησιν προγραμμάτων ὅπως τὸ *Coprus Vasorum* ἐφ' ὅσον στὴν Ἑλλάδα βρίσκεται καὶ τὸ περισσότερον ὑλικόν. Ἐν ὄψει τῆς Πολιτιστικῆς Ὀλυμπιάδας ὁ κ. Κορρές προέτρεψε τοὺς ἀρχαιολόγους νὰ προτείνουν σχέδια, ἐκθέσεις

και άλλες εκδηλώσεις, με άπώτερο σκοπό να αξιοποιηθούν τα αρχαία. Επισήμανε ακόμη ότι ο προγραμματισμός για το 2000-2004 έχει αρχίσει.

Η κυρία Άγγελική Ανδρειωμένου παρατήρησε ότι είχε ζητήσει να χορηγηθεί στους αρχαιολόγους έκπτωση 50% για τις εκδόσεις της Έταιρείας· πρότεινε να δίδονται δωρεάν ή με μεγάλη έκπτωση τα βιβλία τα οποία αφορούν την ειδικότητα του κάθε αρχαιολόγου. Είπε ακόμη ότι οι μετοχές έχουν σημειώσει άνοδο και ότι, κατά τη γνώμη της, η Έταιρεία θα έπρεπε να το λάβει υπ' όψη της για την αξιοποίηση των χρημάτων της. Τέλος επανήλθε στο θέμα της οίκιας που έχει δωρίσει στην Έταιρεία και πρότεινε να φιλοξενοούνται εκεί οι αρχαιολόγοι των επαρχιών και κατά το θέρος οι αρχαιολόγοι του Ήξωτερικού. Η κυρία Ανδρειωμένου υπενθύμισε τους όρους της δωρεάς.

Στα όσα έθιξαν οι τρεις έταίροι έδωσε εξηγήσεις, εκ μέρους του Συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματεός.

B' Τακτική Συνέλευση τοῦ 2000

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Σήμερα 14 Μαΐου 2000, ημέρα Κυριακή και ὥρα 10 π.μ. ἔγινε στὴ μικρὴ αἴθουσα τοῦ μεγάρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Πανεπιστημίου 22, ἡ B' Τακτικὴ Συνέλευση τῶν ἐταίρων μὲ μόνο θέμα στὴν Ἡμερήσια Διάταξη τὴν ἐκλογή μὲ μυστικὴ ψηφοφορία Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν τριετία 2000-2003. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς διαδικασίας τῶν ἀρχαιρεσιῶν κατέλαβαν τὴ θέση τους ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης Λίλα Μαραγκοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος Χαράλαμπος Κριτζᾶς, ἡ A' Γραμματεὺς Ντόρα Βασιλικοῦ, ἡ B' Γραμματεὺς Δέσποινα Δανιηλίδου καθὼς καὶ τὰ πέντε μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας Δικαῖος Βαγιακάκος, Δημήτριος Κοζομπόλης, Ἀλέξανδρος Μαζαράκης Αἰνιάν, Διονύσιος Μινῶτος καὶ Μαρία Οἰκονομάκου.

Ἡ Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης κήρυξε τὴν ἔναρξη τῆς B' Τακτικῆς Συνέλευσης καὶ εἶπε, ὅτι πρὸ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, κατὰ τὸν Ὄργανισμό τῆς Ἑταιρείας, ἐπικυροῦται τὸ Πρακτικὸ τῆς A' Τακτικῆς Συνέλευσης. Ἡ A' Γραμματεὺς Ντόρα Βασιλικοῦ διάβασε τὸ Πρακτικὸ τῆς A' Τακτικῆς Συνέλευσης τῆς 7ης Μαΐου καὶ ἡ Πρόεδρος ρώτησε τοὺς ἐταίρους ἂν ἐπικυροῦται ἢ ὄχι τὸ Πρακτικὸ τῆς A' Συνέλευσης τῆς 7ης Μαΐου. Ἡ Συνέλευση ὁμόφωνα ἐπικύρωσε τὸ Πρακτικὸ.

Εὐθὺς ἄρχισε ἡ διαδικασία τῆς ψηφοφορίας, ἡ ὁποία διήρκεσε μέχρι τῆς 1 μ.μ. Κατόπιν ἀνοίχθηκε ἡ κάλπη, καταμετρήθηκαν οἱ φάκελοι καὶ μονογραφήθηκαν. Ἀνοίχθηκαν οἱ φάκελοι, μονογραφήθηκαν τὰ ψηφοδέλτια καὶ ἔγινε καταμέτρηση τῶν ψήφων, ἀπὸ τὴν ὁποία προέκυψε τὸ κάτωθι ἀποτέλεσμα:

Ψήφισαν 184 (ἑκατὸν ὀγδόντα τέσσερις). Βρέθηκαν 184 (ἑκατὸν ὀγδόντα τέσσερα) ἔγκυρα ψηφοδέλτια, ἐκ τῶν ὁποίων 6 (ἕξι) λευκά. Ἔλαβαν:

Ἄγγελος Βλάχος 122
 Μαρία Παντελίδου Γκόφα 153
 Γεώργιος Δοντᾶς 154
 Σπυρίδων Κανίνιας 138
 Σπυρίδων Κοκκολιάδης 121
 Βασίλειος Λαμπρινουδάκης 119
 Μάντω Οἰκονομίδου 136
 Βασίλειος Πετράκος 154

καί: Ἰωάννης Παπαποστόλου 4, Ἀγγελικὴ Λεμπέση 3, Ἡὼς Ζερβουδάκη 2, Ἰφιγένεια Δεκουλάκου 2, Χρῆστος Ντούμας 2, Νικόλαος Ζίας 1, Γεώργιος Λάββας 1, Κωνσταντῖνος Τσάκος 1, Ἰωάννης Τζεδάκис 1, Ἄρης Πουλιανὸς 1, Κωνσταντῖνος Ἀλαβάνος 1.

Κατόπιν τῆς ἀνωτέρω διαλογῆς ἐκλέγονται, κατὰ σειράν ἐπιτυχίας:

1. Γεώργιος Δοντᾶς (154), 2. Βασίλειος Πετράκος (154), 3. Μαρία Παντελίδου Γκόφα (153), 4. Σπυρίδων Κανίνιας (138), 5. Μάντω Οἰκονομίδου (136), 6. Ἄγγελος Βλάχος (122), 7. Σπυρίδων Κοκκολιάδης (121), 8. Βασίλειος Λαμπρινουδάκης (119).

Ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ

ΛΙΛΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ
 Πρόεδρος

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΡΙΤΖΑΣ
 Ἀντιπρόεδρος

ΝΤΟΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ
 Α΄ Γραμματεὺς

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ
 Β΄ Γραμματεὺς

Οἱ ψηφοδέκτες

ΚΛΑΙΡΗ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς τριετίας 2000-2003

Κατὰ τὶς ἀρχαιρεσίαις τῆς 14ης Μαΐου 2000 ἐκλέχθησαν ὡς μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ σειρὰν οἱ κύριοι Βασίλειος Πετράκος καὶ Γεώργιος Δοντᾶς, ἡ κυρία Μαρία Παντελίδου Γκόφα, ὁ κύριος Σπυρίδων Κανίνιας, ἡ κυρία Μάντω Οἰκονομίδου καὶ οἱ κύριοι Ἄγγελος Βλάχος, Σπυρίδων Κοκκολιάδης καὶ Βασίλειος Λαμπρινουδάκης.

Κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου ἐκλέχθησαν ὡς Πρόεδρος ὁ κ. Γεώργιος Δοντᾶς, ὡς Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἄγγελος Βλάχος, ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς ὁ κ. Βασίλειος Πετράκος καὶ ὡς μέλη, γιὰ τὴ συμπλήρωση τοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ ἄρθρο 9 τοῦ Ὁργανισμοῦ, οἱ κύριοι Ἰωάννης Παπαποστόλου, Ἰορδάνης Δημακόπουλος καὶ Λάζαρος Κολώνας.

Ἡ Σχολὴ Διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης

Ἡ Σχολὴ Διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης συνεχίζει γιὰ δωδέκατη χρονιά τὴ λειτουργία της, ἀπὸ 15ης Νοεμβρίου 2000, μὲ δύο κύκλους μαθημάτων:

α) Ἅγιοι Τόποι: Ἑλληνορθόδοξα μνημεῖα τῆς Παλαιστίνης (σὲ ὀκτὼ μαθήματα), ποὺ διδάσκει ὁ καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου κ. Γεώργιος Λάβδας:

Τετάρτη 15 Νοεμβρίου 2000

*Εἰσαγωγή στὴν Παλαιστινιακὴ Ἀρχαιολογία:
Ἀπὸ τὴ νεολιθικὴ πόλη τῆς Ἰεριχοῦς καὶ τῆς Arad
ἕως καὶ τὴν προχριστιανικὴ Ἱερουσαλήμ
τοῦ Δαβὶδ, τοῦ Σολομῶντος καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ.*

Τετάρτη 22 Νοεμβρίου 2000

*Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Παλαιστίνης:
Ἡ νέα «θεοκεντρικὴ» ἀντίληψη σὲ πολεοδομία
καὶ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐρήμου.*

Τετάρτη 29 Νοεμβρίου 2000

Ἱερουσαλήμ. Τοπογραφία τῆς πόλης
 μὲ τούς «Ἅγιους Τόπους» τοῦ Χριστιανισμοῦ
 (τὸ Πραιτώριον, ἡ Ὁδὸς Μαρτυρίου, ἡ Σιών, ἡ Γεθσημανή,
 τὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, ἡ Μονὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ,
 οἱ ἄλλες ἐκκλησίες).

Τετάρτη 6 Δεκεμβρίου 2000

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως.
 Ἡ ἀυθεντικότητα τοῦ τόπου τῆς Σταύρωσης
 καὶ τῆς Ταφῆς τοῦ Ἰησοῦ καὶ οἱ οἰκοδομικὲς του φάσεις:
 Κωνσταντίνειος (4ος αἰ.), Μονομάχου (11ος αἰ.),
 Σταυροφόρων (12ος αἰ.), Κάλφα Κομνηνοῦ (19ος αἰ.).

Τετάρτη 13 Δεκεμβρίου 2000

Ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως σήμερα.
 Τὰ σύνθετα προβλήματα
 τοῦ κορυφαίου μνημείου
 τῆς Χριστιανοσύνης.

Τετάρτη 10 Ἰανουαρίου 2001

Τὸ «Κάθισμα» τῆς Παναγίας, ὁ πρῶτος ὀκταγωνικὸς ναὸς,
 ἀφιερωμένος στὴ Θεοτόκο (μέσα 5ου αἰ.).
 Ἡ πρόσφατη ἀνασκαφὴ τοῦ νέου μνημείου-προσκυνήματος
 μεταξὺ Ἱεροσολύμων καὶ Βηθλεέμ.

Τετάρτη 17 Ἰανουαρίου 2001

Βηθλεέμ. Ὁ Ναὸς τῆς Γεννήσεως.
 Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τέχνη.
 Ἱστορία καὶ σύγχρονα προβλήματα.

Τετάρτη 24 Ἰανουαρίου 2001

Τὰ μοναστήρια τῆς Ἐρήμου:
 Ἅγιος Σάββας, Ἄββᾶς Θεοδόσιος,
 Ἅγιος Γεώργιος Χοτζεβίτης, Ἅγιος Γεράσιμος,
 Σαραντάριον Ὅρος, Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος.
 Χῶρος καὶ δομὴ τῆς μοναστικῆς ζωῆς.

6) *Οί Χετταῖοι* (σὲ ὀκτώ μαθήματα), πού διδάσκει ὁ ἀρχαιολόγος ἐρευνητὴς κ. Χρῆστος Μπουλώτης:

Τετάρτη 31 Ἰανουαρίου 2001

*Εἰσαγωγή στὸν πολιτισμὸ τῶν Χετταίων –
ἡ ἰνδοευρωπαϊκὴ ταυτότητα.*

Τετάρτη 7 Φεβρουαρίου 2001

*Γλώσσα καὶ γραφή –
ἡ περιπέτεια τῆς ἀποκρυπτογράφησης
τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς
(τὰ ἀρχεῖα τῆς Χατούσας).*

Τετάρτη 14 Φεβρουαρίου 2001

*Ὁ «λαὸς τῶν χιλίων θεοτήτων» –
θρησκευτικὰ κείμενα.*

Τετάρτη 21 Φεβρουαρίου 2001

*Τερὴ εἰκονογραφία –
τὸ ἱερὸ τῆς Χατζιλικάγια.*

Τετάρτη 28 Φεβρουαρίου 2001

Κυκλώπεια τείχη, ἀνάκτορο καὶ ναοὶ στὴ Χατούσα.

Τετάρτη 7 Μαρτίου 2001

*Ματιές στὴ χεττιτικὴ τέχνη:
ἀπὸ τὸ μνημειῶδες στὴ μικροτεχνία.*

Τετάρτη 14 Μαρτίου 2001

*Οἱ Χετταῖοι στὴ διεθνή σκηνὴ τῆς ἐποχῆς τους.
Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Σουπιλιουλίμα –
ἀπὸ τὰ «Ἀνάλεκτα» τοῦ Μούρσιλι.*

Τετάρτη 21 Μαρτίου 2001

Χετταῖοι καὶ αἰγαιακὸς κόσμος

(ἐπιστολογραφία τῆς ἐποχῆς,
εἰσαγμένα χεττιτικά ἀντικείμενα
στὴ μυκηναϊκὴ ἐπικράτεια,
στρατιωτικὲς ἀντιπαράθεσεις, διπλωματικὲς σχέσεις).

Δωρεές

Προσέφεραν γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας, ἡ κυρία Matrona Egon καὶ ἡ κυρία Ἀναστασία Ὠνάσογλου στὴ μνήμη τῆς ἐταίρου μας Ἀρτέμιδος Ὠνάσογλου († 27 Ἰουλίου 1995).

Προσέφερε γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας, ὁ κύριος Πάρις Τσιτούρας στὴ μνήμη τῆς συζύγου του Ἑλένης († 7 Σεπτεμβρίου 1995), ἐταίρου καὶ συνεργάτιδος στὴν ἀνασκαφὴ τοῦ Ραμνοῦντος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΡΡΙΚΟΣ SCHLIEMANN (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ)

[Σημ. Γ. Γ.: Ἀπὸ τὸ περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἑρρίκου Schliemann μελέτημα τοῦ προηγούμενου τεύχους (Ὁ Μέντωρ 53, 2000, 25-37) ἐξέπεσε ἡ προσαρτημένη βιβλιογραφία, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ.]

Βιβλιογραφία (ἐπιλεγμένη)

Τροία, Μυκῆνες, Τίρυνς, Ὀρχομενός. Ἐκατὸ χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἑρρίκου Σλήμαν. Ἀθήνα, Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο, 15 Ἰουνίου - 2 Σεπτεμβρίου 1990, [Κ. Δημακοπούλου (ἐκδ.)], Ἀθήνα 1990.

Amandry P., Schliemann, marchand et archéologue. Evo-cation d'une vie exceptionnelle, *Les Dossiers d'Archéologie* 206, août - septembre 1995, 2-13.

Briefe von Heinrich Schliemann, [Meyer E. (ἐκδ.)], Berlin 1936.

Calder III W.H., Schliemann on Schliemann. A Study in the Use of Sources, *Greek, Roman and Byzantine Studies* 13, 1972, 335-353.

Δημακοπούλου Κ., Μυκῆνες, Τροία, Μυκῆνες, Τίρυνς, Ὀρχομενός, 88-105.

Dickinson O.T.P.K., Schliemann and the Shaft Graves, *Greece and Rome* 23, 1976, 159-168.

Easton D.F., The Schliemann Papers, *B.S.A* 77, 1982, 93-110.

Farnoux A., Que faire de Schliemann?, *Les Dossiers d'Archéologie* 195, juillet - août 1994, 12-13.

Fitton Lesley J., *Heinrich Schliemann and the British Museum*. Occasional paper of the British Museum 83, London 1991.

- Fitton Lesley J., *The Discovery of the Greek Bronze Age*, London 1995.
- Hood M.S.F., Schliemann's Mycenae Albums, *Archaeology* 13, 1960, 61-65.
- Hood S., Τὸ Λεύκωμα τῶν Μυκηνῶν τοῦ Σλήμαν, *Τροία, Μυκῆνες, Τίρυνς, Ὀρχομενός*, 113-121.
- Karo G., *Die Schachtgräber von Mykenai*, München 1930-1933.
- Κορρές Γ.Σ., *Βιβλιογραφία Ἑρρίκου Σλήμαν*, Ἀθήναι 1974.
- Kyrieleis H., Τροία, ἀνασκαφές καὶ εὐρήματα τοῦ Ἑρρίκου Σλήμαν, Ἀθήνα, *πολιτιστικὴ πρωτεύουσα τῆς Εὐρώπης* 1985, 42-53.
- Ludwig E., *Schliemann of Troy. The Story of a Goldseeker*, London, New York 1931.
- Μαρινᾶτος Σπ. καὶ Μυλωνᾶς Γ.Ε., Ὀμιλῖαι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν «Περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἑρρίκου Σλήμαν», *ΠΑΑ* 47, 1972, *211-238.
- Meyer E., *Heinrich Schliemann. Briefwechsel I*, Berlin 1953, II, Berlin 1958.
- Meyer E., Schliemann's Letters to Max Müller in Oxford, *JHS* 82, 1962, 75-105.
- Meyer E., *Heinrich Schliemann. Kaufmann und Forscher*, Göttingen 1969.
- Mylonas G.E., *Mycenae and the Mycenaean Age*, Princeton, New Jersey 1966.
- Myth, Scandal and History. The Heinrich Schliemann Controversy and a First Edition of the Mycenaean Diary*, [Calder III W.M. and Traill D.A. (ἐκδ.)], Detroit 1986.
- Πετράκος Β.Χ., Ἰδιογραφία τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, *AE* 1987, 98-104.
- Πετράκος Β.Χ., Ὁ Παναγιώτης Σταματάκης καὶ ἡ ἀνασκαφὴ τῶν Μυκηνῶν, *Τροία, Μυκῆνες, Τίρυνς, Ὀρχομενός*, 106-112.
- Schliemann H., *Mycenae: A Narrative of Researches and Dis-*

coveries at Mycenae and Tiryns. A New Edition with Important Additions and New Plates, New York 1880.

Schliemann H., *Selbstbiographie*, [E. Meyer (ἐκδ.)], Wiesbaden 1961.

Siebler M., *Troia - Homer - Schliemann. Mythos und wahrheit*, Mainz am Rhein 1990.

Traill D.A., *Excavating Schliemann, Illinois Classical Studies*, Suppl. 4, Atlanta 1993.

Witte R., Ἡ σημασία τοῦ Σλήμαν γιὰ τὴ σύγχρονη ἀρχαιολογία, *Τροία, Μυκῆνες, Τίρυνς, Ὀρχομενός*, 32-48.

HOMER A. THOMPSON*

Με έντονη συγκίνηση αναφέρεται σήμερα ή έν Ἀθήναις Ἀρχαιολογική Ἑταιρεία στον ἐπί πολλά χρόνια ἐπίτιμο Ἀντιπρόεδρο αὐτῆς, τὸν φίλο, τὸν ἀκούραστο καὶ σεμνὸ θεράποντα τῆς ἀρχαιολογίας, τὸν θερμὸ φιλαθῆναιο Homer A. Thompson.

Γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴς γονιμότητος καὶ ὑψηλῆς πάντοτε ἐπιστημονικῆς στάθμης προσφορὰ τοῦ Thompson στὴν ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη, προϊὼν φύσεως εὐγενοῦς, παιδείας βαθῆς, καὶ μόχθου ἐπιστημονικοῦ συνεχοῦς καὶ ἀκαμάτου, λόγος ἔχει γίνεϊ ἤδη εὐρύς ἀπὸ πολλοὺς φίλους καὶ ἐκτιμητῆς τοῦ ἔργου του. Μερικὰ ὅμως πράγματα θὰ ἤθελε ἰδιαίτερως ἡ Ἑταιρεία μας νὰ ὑπογραμμίσει ἀπὸ τὸ ἔργο καὶ τὸν χαρακτῆρα του.

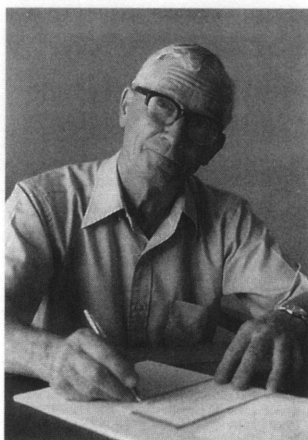
Τὸ πρῶτο εἶναι ὅτι ἡ ἀθηναϊκὴ Ἀγορὰ, στὴν ἔρευνα καὶ τὴ μελέτη τῆς ὁποίας ὁ ἐκλιπὼν ἀνάλωσε οὐσιαστικὰ τὴ ζωὴ του, ἦταν ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο κορυφαίας σημασίας δημόσιους χώρους τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Ἑταιρεία μας ἀπὸ τὰ πρῶτα κιόλας χρόνια τῆς δράσεώς της εἶχε ὀραματιστεῖ νὰ φέρει στὸ φῶς ἔστω καὶ μὲ τὰ πενιχρὰ μέσα τῆς ἐποχῆς. Καὶ τὴν μὲν ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως, τῆς κορωνίδας τῶν ἀρχαίων ἀθηναϊκῶν χώρων, εὐτύχησε ἡ Ἑταιρεία σταδιακὰ νὰ ὀλοκληρώσει στὴ διάρκεια τοῦ 19ου αἰῶνα, καὶ τὰ μνημεῖα της νὰ ἀναστυλώσει στὴ διάρκεια τοῦ 19ου καὶ στον 20ὸ αἰῶνα. Τὴν ἀνασκαφὴ ὅμως τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν, τὴν ὁποία ἄρχισε στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1850 διὰ τοῦ Γραμματέως της Στεφάνου Κουμανοῦδη, δὲν

* Λόγος ποὺ ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὴν Πρόεδρο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας στὸ μνημόσυνο τοῦ μεγάλου ἀρχαιολόγου στὴν Ἀθήνα τὴν 26ῃ Ἰουνίου τοῦ 2000.

μπόρεσε, για λόγους που δὲν εἶναι τοῦ παρόντος, νὰ συνεχίσει. Εἶναι λοιπὸν εὐτύχημα ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ἔργο πραγματοποιήσε, ἔστω καὶ πολὺ ἀργότερα, ἢ Ἀμερικανικὴ Σχολὴ Κλασικῶν Σπουδῶν, χάρις στὸν εἰδικὸ νόμο ποὺ ἐκδόθηκε γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ, πολὺ δὲ περισσότερο ποὺ ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς, χώρου κεφαλαιώδους σημασίας γιὰ τὴν ἀθηναϊκὴ τοπογραφία καὶ τὴν ἀθηναϊκὴ, γενικότερα, ἱστορία, ὑπῆρξε καὶ ὑποδειγματικὴ γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ εὐσυνειδησία μὲ τὴν ὁποία διεξήχθη καὶ παραδειγματικὴ γιὰ τὴν δημοσίευσὴ τῆς σὲ χρονικὰ διαστήματα ἐξαιρετικὰ σύντομα γιὰ τὶς δυσκολίες ἐνὸς ἔργου τόσο ἐκτεταμένου καὶ σύνθετου, καὶ γιὰ τοὺς γνωστικὸς τομεῖς αὐτοῦ, ποὺ ἐπίσης δημοσιεύθηκαν σταδιακά. Μέγιστη δὲ καὶ πρότυπη, θὰ ἔλεγα, ὑπῆρξε γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἔκβαση τοῦ ἔργου τούτου ἡ συνεισφορά τοῦ Homer Thompson. Μὲ τὴ συνεχὴ προσωπικὴ ἐνασχόλησή του, πρῶτα μὲν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ συνεργάτη τοῦ πρώτου διευθυντοῦ τῶν ἀνασκαφῶν Leslie Shear, καὶ ὕστερα, ἐπὶ πάμπολλα ἔτη, τοῦ διευθυντοῦ τῶν ἀνασκαφῶν, ὁ Thompson, μὲ τὴν πολύτιμη βεβαίως συνεργασία πληθώρας ἀξιῶν ἐπιστημόνων, ὅχι μόνον ὀλοκλήρωσε σὲ σύντομο σχετικὰ χρονικὸ διάστημα τὸ ἔργο στὸν χώρο ὁ ὁποῖος εἶχε διατεθεῖ ἀρχικὰ στὴ Σχολή, ἀλλὰ καὶ προγραμμάτισε καὶ προετοίμασε τὴν ἐπέκτασή του στὸν ἄμεσο περίγυρό του, ὅπου εὐλόγως ἐπιθανολογεῖτο ἡ παρουσία καὶ ἄλλων σημαντικῶν μνημείων, καὶ προώθησε ἐπίσης τὴ δημοσίευσή εἰδικῶν μονογραφιῶν γιὰ τὸ ὑλικὸ τῶν ἐπιμέρους θεμάτων.

Ἄλλὰ ἀξίζει νὰ σταθῶ γιὰ λίγο καὶ στὴν ἐπιστημονικὴ καὶ τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος. Ὁ Thompson ὑπῆρξε ὁ ἀρχαιολόγος, στὴν πληρέστερη καὶ τελειότερη ἔννοια τοῦ ὄρου. Ἐξαιρετικὸς προσεκτικὸς παρατηρητὴς τῶν λειψάνων ποὺ ἡ σκαπάνη συνεχῶς καὶ σὲ μεγάλη ἀφθονία ἔφερνε στὸ φῶς, συνήθως ὅμως περιβεβλημένα μὲ πληθώρα προβλημάτων, ὅπως ὁ Thompson κατέγραφε μὲ παραδειγματικὴ εὐσυνειδησία, ἀκρίβεια καὶ τάξη, τὸ σύνολο τῶν ἐνδεί-

Homer A. Thompson
(7 Σεπτεμβρίου 1906 - 7 Μαΐου 2000)

ξεων πού αὐτὰ παρείχαν, καὶ τὶς παραμικρότερες ἀκόμη, προβαίνοντας ταυτόχρονα μὲ ἔμφυτη ὀξύνοια σὲ συνεχή ἀνάλυση τῶν δεδομένων τους, «συζητώντας» μὲ αὐτὲς καὶ ξεσκεπάζοντας σιγὰ σιγὰ, μὲ ὑπομονή καὶ ἐπιμονή, τὸ νόημα πού ἔκρυβε ἢ βουβή τους μαρτυρία. Ἔτσι τὸ παρελθὸν δὲν ἀργοῦσε νὰ πάρει σχῆμα, νὰ «μιλήσει». Πάντοτε ὅμως τὶς παρατηρήσεις του καὶ τὰ συμπεράσματά του συνόδευε ὁ Thompson, καὶ μάλιστα χωρὶς χρονοτριβή, μὲ δημοσιεύσεις, μὲ ἀνασκαφικὲς ἐκθέσεις ἀκριβολόγες καὶ ἐμπεριστατωμένες, πού ἀκολουθοῦσαν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, χωρὶς διακοπή, ὀδηγώντας μὲ τὸν χρόνο σὲ εὐρύτερα ἐπιστημονικὰ σύνολα. Ὅπως τὰ ποταμάκια, πού κατὰ τὴν πορεία τους ὀλοένα ἐνώνονται σὲ μεγαλύτερα ποτάμια, ἔτσι καὶ οἱ ἀνασκαφικὲς ἐκθέσεις τοῦ Thompson συνέβαλλαν κάθε τόσο σὲ γενικότερα συμπεράσματα γιὰ τὴ μορφή καὶ τὴν ἱστορία τῶν μνημείων τῆς Ἀγορᾶς, ἕως τὴ μνημειώδη ἔκδοση γιὰ τὴν ἀρχαία ἀθηναϊκὴ Ἀγορά, τὴν ὁποία συνέθεσε μὲ τὴ συνεργασία τοῦ R. E. Wycherley καὶ ἐξέδωσε τὸ ἔτος 1972.

Ὅμως ὁ Thompson δὲν περιορίστηκε σὲ μελέτες τῶν μνημείων καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγορᾶς. Πολλὲς καὶ ἀποφασι-

στικῆς σημασίας ἦταν οἱ μελέτες του καὶ γιὰ ἄλλα μνημεῖα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ γιὰ τὴν ἱστορία της, πού εἶχε τὸ προνόμιο νὰ δεχτεῖ ἀπὸ τοὺς θεοὺς τὸ δῶρο τῆς μέγιστης προσφορᾶς στὴν πνευματικὴ ἱστορία ἐλόκληρης τῆς ἀνθρωπότη-
τας, ἀλλὰ καὶ ὄχι σπάνια τὴν κατάρρα φοβερῶν καταστροφῶν καὶ μακρῶν περιόδων καταπτώσεως καὶ ταπεινώσεων.

Ἐντελῶς ἰδιαίτερα πρέπει νὰ θυμηθοῦμε μιὰ πλευρὰ τῆς πνευματικῆς προσωπικότητος τοῦ Thompson πού δείχνει τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο τῆς προσφορᾶς του στὴν ἐπιστήμη: Ἡ σκέψη του πάντοτε εἶχε τὸ στῆριγμα τῆς βαθιᾶς γνώσης τῶν κειμένων, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τέχνης τοῦ παρελθόντος —καὶ ὄχι μόνο τῶν ἀρχαίων χρόνων— πού τὸν διευκόλυναν στὸν ἄνετο χειρισμὸ τῶν ἐπιμέρους θεμάτων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξασφάλιζαν τὴν εὐρύτητα τῆς ματιᾶς καὶ τῆς σκέψεως, πού εἶναι βασικὲς προϋποθέσεις γιὰ μιὰ καθαρὴ καὶ ἀνάγλυφη προβολὴ πραγμάτων καὶ γεγονότων στὴν ὀθόνη τῆς ἱστορίας, γιὰ τὴν κατανόηση τῆς μεταξύ τους σχέσης καὶ τὴ σύλληψη τοῦ βαθύτερου νοήματός τους —κάτι πού σπανίζει δυστυχῶς στὶς μέρες μας.

Ἄφρησα ἐπίτηδες γιὰ τὸ τέλος μιὰ ἀπὸ τίς ἀρετὲς τοῦ Thompson, πού ὅμως κάθε ἄλλο παρὰ ἥσσανος σημασίας θεωρῶ πὼς εἶναι, τὴν καθαρὰ ἀνθρώπινη πλευρὰ τοῦ χαρακτῆρα του, τὴν ἀρχοντιά του, τὴν ἐξαιρετὴ εὐγένειά του, τὴν καλοσύνη του, πού κατακτοῦσαν τίς καρδιὲς καὶ τοῦ κέρδιζαν φίλους. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ κατατάξω μεταξὺ τῶν τελευταίων καὶ τὸν ἑαυτὸ μου, παρ' ὅλη τὴ διαφορὰ τῆς ἡλικίας μας. Ἔτσι, αὐτὴ ἡ τελευταία ἀναφορὰ μου στὸν Thompson μοῦ ἐπιτρέπει, νομίζω, νὰ προσθέσω καὶ τὸν δικό μου προσωπικὸ ἀποχαιρετισμὸ σὲ αὐτὸν πού ἀπευθύνει ἢ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆ Ἐταιρεία στὸν μεγάλο ἀρχαιολόγο, τὸ ἐπίλεκτο μέλος της, τὸν φιλέλληνα, τὸν ἀληθινὸ ἄνθρωπο, πού ἀφήνει πίσω του δυσαναπλήρωτο κενό.

Γ.Σ. ΔΟΝΤΑΣ

Ο ΔΗΜΟΣ ΤΟΥ ΡΑΜΝΟΥΝΤΟΣ, ΤΟΜΟΙ Ι, ΙΙ ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (1813-1998)

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

*Έφθρου των Αρχαιοτήτων Αττικής έ.τ.
Γενικού Γραμματέως τής εν Αθήναις Αρχαιολογικής
Έταιρείας, Μέλους του Institute de France
Μέλους τής Ακαδημίας Αθηνών*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τόμος Ι, ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ σελίδες 448, εικόνες 316

	Σελ.
Έρευνα	1
Γεωγραφία	7
Ό δήμος	17
Συνοπτική ιστορία	23
Τό φρούριο	45
Τό ιερό τής Νεμέσεως	185
Γύρω από τό ιερό	297
Τό Αμφιάρειον	307
Θεσμοφόριον(;)	320
Άλλες λατρείες στον δήμο	323
Τά νεκροταφεία	333
Έ ζωή στον Ραμνούντα	415
Ό τόπος στην αρχαιότητα	426
Τό τέλος του Ραμνούντος	427
Οί στρατιωτικοί του φρουρίου	429
Έ βιβλιογραφία του Ραμνούντος	443

Τόμος ΙΙ, ΟΙ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ σελίδες 310, εικόνες 170

Προοίμιον	1
Έπιγραφικά σύμβολα	3
Ψηφίσματα 1- 73	5
Άναθηματικές έπιγραφές 74- 166	71
Έπιγραφές Αμφιαρείου 167- 178	131
Έ λατρεία τής Αγδίστεως 179	139
Έπιγραφές ποικίλες 180- 203	141
Έπιγραφές επιτύμβιες 204- 370	157
Χαράγματα 371- 400	213

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

221

Οί Ραμνούσιοι || Μερικές οίκογένειες του δήμου || Οί Ξένοι || Οί Ρωμαίοι || Μήνες-φυλές || Έυρέτηριο λέξεων || Άττικά δημοτικά || Όνόματα τοπικά || Θεότητες και ιερά πράγματα || Όνόματα έθνικά.

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΕ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΑΡΧΕΙΟΝ
ΤΩΝ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΙ

Α' 1935 - Β' 1936 - Γ' 1937
Δ' 1938 - Ε' 1939/40 - ς' 1948
Ζ' 1951 - Η' 1955/56 - Θ' 1961
Ι' 1964 - ΙΑ' 1969 - ΙΒ' 1973

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΕ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΞΥΓΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ

ΕΠΑΝΕΚΔΟΘΗΚΕ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΟΥΝΤΑ

ΑΙ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑΙ ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ
ΔΙΜΗΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΕΣΚΛΟΥ